

Alfred Nobel
University

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
РЕКТОР,
ГОЛОВА ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ
Сергій ХОЛОД
“28” квітня 2025 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PhD)**

зі спеціальності D7 Торгівля

Затверджено на засіданні приймальної
комісії, протокол №4 від 28.04. 2025 р.

Дніпро
2025

Програма вступного іспиту зі спеціальності D7 Торгівля / В.А. Павлова,
О.В. Кузьменко. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2025. – 7 с.

Укладачі:

В.А. Павлова, доктор економічних наук, професор;

О.В. Кузьменко, кандидат економічних наук, доцент.

Затверджено на засіданні приймальної комісії, протокол №4 від 28.04. 2025 р. Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту, протокол №9 від 24.04.2025 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Структура вступного іспиту зі спеціальності	3
3. Змістова програма вступного іспиту зі спеціальності	3
3. Критерії оцінювання результатів вступного іспиту зі спеціальності	4
4. Приклад типової практичної ситуації.....	5
5. Література.....	6

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вступного іспиту є встановлення рівня знань та умінь осіб, які виявили бажання навчатися в аспірантурі за спеціальністю D7 Торгівля та виявлення схильності до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи для визначення здатності вступників засвоювати відповідні фахові програми навчальних дисциплін.

Програма вступного іспиту зі спеціальності охоплює дисципліни:

Торговельне підприємництво;

Економіка торгівлі;

Основи біржової діяльності.

Під час підготовки до вступного іспиту зі спеціальності рекомендується користуватися літературою, список якої наведено наприкінці комплексу матеріалів.

Під час проведення вступного іспиту зі спеціальності на навчання в аспірантурі екзаменаційна комісія визначає ступінь готовності вступника до опанування програмного матеріалу.

Вступний іспит зі спеціальності проводяться з усіма претендентами стосовно зарахування на навчання в аспірантурі. Під час іспиту вступник повинен дати максимально повні відповіді. Кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кожної відповіді, фіксуючи своє рішення письмово.

2. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Вступний іспит зі спеціальності складається з двох частин:

- 1) теоретична частина, яка передбачає перевірку засвоєння теоретичного матеріалу у формі відповідей на два питання з зазначених у пп. 1 дисциплін;
- 2) практична частина, яка передбачає письмове розв'язання типового професійного завдання.

Практична частина містить типові професійні завдання за змістовими модулями, що імітують умови (ситуації) практичної діяльності.

3. ЗМІСТОВА ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Розділ «Торговельне підприємництво»

1. Форми та види підприємницької діяльності.
2. Підприємець як суб'єкт економічних відносин.
3. Підприємництво, невизначеність, ризик.
4. Оцінка фінансової стійкості фірми та потенційного банкрутства.
5. Зовнішнє середовище підприємництва.
6. Економічні та організаційні закономірності індивідуального й корпоративного підприємництва.

7. Організація власної справи.

Розділ «Економіка торгівлі»

1. Основні засоби та оборотні активи підприємства. Ефективність їх використання.
2. Трудові ресурси підприємства. Продуктивність праці робітників. Чисельність.
3. Показники товарообороту підприємства. Аналіз і планування.
4. Доходи торговельного підприємства. Аналіз та планування.
5. Витрати торговельного підприємства. Аналіз та планування.
6. Прибуток і рентабельність торговельного підприємства. Аналіз та планування.
7. Фінансові ресурси торговельного підприємства.

Розділ «Основи біржової торгівлі»

1. Біржовий товар.
2. Міжнародні біржові ринки.
3. Основні теорії функціонування ф'ючерсних ринків.
4. Фундаментальний аналіз біржових цін та курсів.
5. Організація біржових торгів.
6. Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі.
7. Державне регулювання біржової торгівлі.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

4.1. Для конкурсного відбору при прийомі на навчання в аспірантурі проводиться вступний іспит за дисциплінами відповідно до програми.

Вступний іспит має на меті встановити відповідність рівня знань та практичної підготовки претендентів до вирішення науково-дослідних, науково-педагогічних та управлінських професійних завдань в галузі управління та адміністрування за спеціальністю D7 Торгівля.

В процесі іспиту комісія повинна оцінити:

1. Системність мислення, вміння пов'язувати окремі проблеми чи частини явища в єдине ціле.
2. Вміння логічно та послідовно викладати свої думки.
3. Обсяг знань з торговельного підприємництва, економіки торгівлі, основ біржової діяльності.

Оцінка за результатами вступного екзамену виставляється за 100-бальною шкалою.

4.2. Особи, які одержали ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю та виявили бажання навчатися в аспірантурі за спеціальністю D7 Торгівля складають додаткове вступне випробування з менеджменту та комерційної діяльності.

Додаткове вступне випробування має на меті встановити можливість випускників інших спеціальностей навчатися за зазначеною програмою.

Оцінка за результатами додаткового вступного випробування виставляється за 100-бальною шкалою.

4.3. При підрахунку конкурсного балу для осіб, зазначених у п. 4.2 враховується середня оцінка, одержана за вступний іспит зі спеціальності та додаткове вступне випробування.

4.4. Для вступників на навчання в аспірантурі за відповідною спеціальністю конкурсний бал обчислюється як сума результатів ЄВІ (єдиний вступний іспит), ЄВВ (єдине вступне випробування), вступного іспиту зі спеціальності.

4.5. Для вступників, які одержали ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, при зарахуванні на навчання конкурсний бал обчислюється як сума результатів ЄВІ (єдиний вступний іспит), ЄВВ (єдине вступне випробування) та сума середньої оцінки за вступний іспит зі спеціальності й додаткове вступне випробування.

4.6. У разі, якщо вступник *має однакові конкурсні бали* під час конкурсного відбору враховуються *додаткові бали* за участь в олімпіадах, конкурсах, наявність публікацій науково-дослідницького характеру, що відповідають спеціальності.

За участь в професійно орієнтованих олімпіадах, конкурсах, наявність опублікованих праць науково-дослідницького характеру вступник отримує 50 додаткових рейтингових балів незалежно від кількості та обсягу публікацій чи кількості конкурсів (олімпіад), в яких вступник приймав участь. Факт наявності та відповідності змісту публікацій спеціальності встановлюється членами екзаменаційної комісії в процесі розгляду наданих вступником оригіналів або завірених ксерокопій друкованих видань. У випадку, коли надається ксерокопія, копіюванню підлягають усі сторінки, на яких розміщена публікація, а також титульна сторінка і сторінки змісту видання.

5. ПРИКЛАД ТИПОВОГО СИТУАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

Для визначення ступеня забезпеченості торговельного підприємства оборотними активами та прогнозування у подальшому потреби в них дати оцінку зміни оборотності оборотних коштів у плановому кварталі. Визначити суму додаткових залучених або вивільнених з обороту засобів. Зробити висновки.

Показники	Одиниці вимірювання	Базовий квартал	Плановий квартал
Оборот за собівартістю	тис. грн	3282	3298
Середній запас оборотних активів	тис. грн	194	198,9
Оборотність оборотних активів у днях	дні		
Оборотність оборотних активів у кількості оборотів	рази		
Сума вивільнених або додатково залучених коштів	тис. грн	—	

Відповідь (подається у скороченому варіанті)

1. Розраховується товарооборот одноденний

Баз. = $3282/90=36,5$ тис. грн

Пл. = $3298/90=36,6$ тис. грн

2. Розраховується оборотність оборотних активів у днях

Баз. = $194/36,5 = 5,3$ дня

Пл. = $198,9/36,6=5,4$ дня

3. Розраховується оборотність оборотних активів в числі оборотів

Баз. = $3282/194=16,9$ разів

Пл. = $3298/198,9= 16,6$ разів

4. Визначається відхилення від базових показників

$5,4 - 5,3 = +0,1$ дня

$16,6 - 16,9 = -0,3$ рази

5. Розраховується сума додатково залучених засобів

$0,1 * 36,6 = +3,66$ тис. грн.

Висновок. За результатами розрахунків в плановому кварталі очікується сповільнення оборотності оборотних активів на 0,1 дня, що спричиняє необхідність залучення додаткових коштів на суму 3,66 тис. грн. Керівництво підприємства має врахувати означену ситуацію при прогнозуванні потреби в оборотних активах та покращенні фінансових показників.

5. ЛІТЕРАТУРА

за окремими дисциплінами

Розділ «Підприємництво»

1. Торговельне підприємництво: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2018. 640 с. (базовий підручник).

2. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: навчальний посібник Київ, 2021. 108 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf> (базовий посібник)

3. Панченко С.В., Дикань В.Л., Шраменко О.В. та ін. Підприємництво: підручник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 241 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2426/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

4. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с. URL: https://www.dut.edu.ua/uploads/l_1931_79071788.pdf (базовий підручник).

5. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 392 с. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/16637> (базовий посібник)

Розділ «Економіка торгівлі»

1. Мазур Н.А., Семенець І.В., Лопашук І.А. Економіка торговельного підприємства: навч. Посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с. (базовий посібник).

2. Яковлев Ю.П. Економіка торгівлі: Навчальний посібник. Херсон: ОЛДІплюс, 2018. 356 с. (базовий посібник).

3. Височин І.В., Новікова Н.М., Вавдійчик І.М. Економіка підприємства торгівлі (у схемах та таблицях): навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 428 с. (базовий посібник).

4. Павлова В.А. Економіка торгівлі: конспект лекцій з елементами розв'язання практичних ситуацій. Електронна версія, 2023. 48 с. (базовий посібник).

Розділ «Основи біржової діяльності»

1. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності: підручник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.

2. Дикань В.Л., Назаренко І.Л., Пругіна Ю.А. Біржова діяльність : підручник. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 283 с.

3. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навчальний посібник. К.: ЦПІ Компрінт, 2017. 450 с.

4. Пепа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність: навчальний посібник. К.: Лібра-К, 2016. 540 с.

Навчальне видання

Програма фахового вступного випробування на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності D7 Торгівля

Підписано до друку   Формат 60 X 84/16. Ум. друк. арк. 0, 5

Оперативна поліграфія. Зам. №   . Тираж   прим.

Університет імені Альфреда Нобеля.

49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.